

EDITORIAL

První letošní dvojčíslo časopisu *Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum* (roč. 70, 2025/1–2) obsahuje tři **studie** věnující se rozličným tématům. Příspěvek Jany Brožovské Onderkové se zabývá čtenářskými spolky a veřejnými knihovnami na Opavsku, resp. reflexemi jejich činnosti v dobovém tisku. Knihovně významného českého novináře první poloviny 20. století Arneho Laurina (1889–1945) se věnuje studie Joseřiny Panenkové, která vznikla na základě její úspěšně obhájené diplomové práce z roku 2022. Učebnice pro základní školy používané v Uhrách po přijetí organizačního řádu (*Ratio educationis /1777/*) platného pro školní soustavu této části monarchie jsou předmětem studie Evy Kowalské.

V oddílu **Materialia** informuje Kateřina Smyčková o dosud neznámém rukopisném kancionálu z Poličky datovaném s největší pravděpodobností do 17. století a obsahujícím rozmanité písně vztahující se nejen k významným svátkům liturgického roku, ale také k různým jiným příležitostem, např. válkám s Turky.

Zdeněk Mužík a Monika Veverková v rubrice **Miscellanea** podávají zevrubnou zprávu o knižním daru Evy Berndorffové Národnímu muzeu, kterým byly obohaceny sbírky a fondy oddělení rukopisů starých tisků (pět rukopisů, jeden prvotisk a sedm starých tisků) a oddělení základní knihovny (třináct novodobých tisků v jedenácti svazcích). Všechny položky jsou pečlivě popsány a doplněny bohatou obrazovou dokumentací.

Dvojčíslo obsahuje i další pravidelné rubriky. Najdeme v něm tedy jednu **recenzi**, a to na publikaci *Knižní kultura kláštera benediktinek u sv. Jiří na Pražském hradě*, jejíž autorkou je Renáta Modráková působící ve Vojenském historickém ústavu.

V rubrice **Zprávy z Knihovny Národního muzea** informuje kolega Richard Šípek z oddělení rukopisů a starých tisků Knihovny Národního muzea o výstavě *Vědecké ratolesti v českých knihovnách* instalované na zámku Kynžvart. Výstava byla uspořádána v rámci projektu NAKI III *Kořeny a plody evropské vědy*, podobně jako výstava *Lékařská literatura v zámeckých knihovnách*, o níž informovalo první dvojčíslo roku 2024. K výstavě vyšel rovněž katalog pod editorským vedením Richarda Šípka a Zdeňka Mužíka.

Kateřina Spurná

EDITORIAL

This year's first double issue of the journal *Acta Musei Nationalis Pragae – Historia litterarum* (Vol. 70, 2025/1–2) presents three **studies** dealing with diverse topics. The paper of Jana Brožovská Onderková examines reading societies and public libraries in the Opava region, focusing on how their activities were reflected in the contemporary press. The library of Arne Laurin (1889–1945), a prominent Czech journalist of the first half of the twentieth century, is explored in the article written by Josefína Panenková, which is based on her Master's thesis, successfully defended in 2022. Finally, primary-education textbooks used in the Kingdom of Hungary following the adoption of the *Ratio educationis* (1777), the organisational framework governing the school system in this part of the Habsburg Monarchy, are addressed in the study of Eva Kowalská.

In the **Materialia** section, Kateřina Smyčková presents a previously unknown manuscript hymnbook from Polička, most likely coming from the seventeenth century. The volume contains a diverse selection of songs, some of which are related to major feasts of the liturgical year, while others were composed for various occasions, including wars with the Turks.

In the **Miscellanea** section, Zdeněk Mužík and Monika Veverková provide a detailed report on Eva Berndorff's book donation to the National Museum. This gift enriched the holdings of the Department of Manuscripts and Early Printed Books (five manuscripts, one incunabulum, and seven early printed books) as well as the Central Library Department (thirteen modern prints in eleven volumes). All items are meticulously described and accompanied by extensive visual documentation.

The double issue also comprises other regular sections, including one **review**. It is dedicated to the publication *Knížní kultura kláštera benediktinek u sv. Jiří na Pražském hradě* [The Book Culture of St George's Benedictine Convent at Prague Castle], authored by Renáta Modráková from the Military History Institute Prague.

In the section **The News from the Library of the National Museum**, Richard Šípek from the Department of Manuscripts and Early Printed Books of the National Museum Library reports on the exhibition *Vědecké ratolesti v českých knihovnách* [The Blossoming of Knowledge: Scientific Books in Czech Libraries], held at Kynžvart Castle. The exhibition was organised as part of the NAKI III project *Kořeny a plody evropské vědy* [Roots and Fruits of European Science], like the exhibition *Lékařská literatura v zámeckých knihovnách* [Medical Literature in Castle Libraries], which was covered in the first double issue of 2024. The exhibition was accompanied by a catalogue published under the editorial direction of Richard Šípek and Zdeněk Mužík.

Kateřina Spurná